

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 13 grudnia 2022 r.

PSIa.431.7.2022

**WYSTĄPIENIE
POKONTROLNE**

**ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w KATOWICACH
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice**

I. Dane organizacyjne przeprowadzenia kontroli

Zakres kontroli:

Prawidłowość realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego w Mieście Rydułtowy, w okresie od 1.07.2021 r. do 31.07.2022 r. – dotyczy okresu świadczeniowego 2021/2022.

Jednostka kontrolowana:

Miasto Rydułtowy
Urząd Miasta Rydułtowy
ul. Ofiar Terroru 36
44-280 Rydułtowy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach
ul. Raciborska 369
44-280 Rydułtowy

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Marcin Połomski – Burmistrz Miasta Rydułtowy,
Sylvia Noworyta – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

Zespół kontrolerów i numery upoważnień:

- Barbara Staworzyńska, inspektor wojewódzki – kierujący zespołem kontrolerów, upoważnienie nr PS1a.0030.15.2022 z dnia 20 września 2022 roku,
- Małgorzata Zimoch, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr PS1a.0030.16.2022 z dnia 20 września 2022 roku.

Podstawa prawna do przeprowadzenia kontroli:

- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹,
- art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²,
- art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³.

Termin kontroli:

od 3.10.2022 r. do 21.10 2022 r.⁴

¹ tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 135 ze zm.

² tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 224 – zwana dalej ustawą o kontroli.

³ tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1205 – zwana dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów lub ustawą materialną.

⁴ Czynności kontrolne w MOPS: od 11 października do 14 października 2022 r.

II. Ocena ogólna zakresu skontrolowanej działalności

Ocena ogólna:

Oceniam **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**, działania podejmowane w Mieście Rydułtowy, w tym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach⁵, pod względem kryterium legalności i rzetelności w zakresie prawidłowości realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na ustalaniu i wypłacie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Komórka wykonująca zadania z zakresu objętego kontrolą:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej:

Powyższa ocena ogólna wynika z poniżej przedstawionych ocen cząstkowych.

W kontrolowanym okresie wystąpiły nieprawidłowości, które miały istotny wpływ na oceny cząstkowe, a które są wskazane w poszczególnych rozdziałach przedmiotowego dokumentu.

W szczególności dotyczyły:

- zapisu § 2 pkt 5 Statutu Ośrodka w którym nieprawidłowo poszerzono katalog ustaw stanowiących podstawę działalności MOPS w Rydułtowach tj. wskazano ustawy określające zadania realizowane przez MOPS – w tym również o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- wydania rozstrzygnięcia na podstawie niekompletnych wniosków w 21 przypadkach,
- nieprawidłowego ustalenia dochodu rodziny w 1 przypadku, braku zapewnienia czynnego udziału strony w postępowaniu w 3 przypadkach;
- nieprawidłowo sporządzonych sentencji decyzji w 5 przypadkach, uchylenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego z datą wsteczną w 1 przypadku.

Jak również wystąpiły nieprawidłowości, które z uwagi na kryteria i próg istotności nie miały wpływu na oceny cząstkowe. W szczególności dotyczyły:

- niewskazania w podstawie prawnej upoważnienia wydanego do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przepisu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, który stanowi podstawę do ww. czynności w 1 przypadku,
- nieprawidłowego ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 1 przypadku,

⁵ Zwany dalej MOPS lub Ośrodek.

- nieprawidłowym ustaleniu okresu przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2 przypadkach,
- wskazania we wnioskach o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego jako wierzyciela należności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach w 18 przypadkach.

III. Oceny częściowe skontrolowanej działalności w badanym obszarze, ze wskazaniem ustaleń, na których zostały oparte.

A. Obszar kontroli:

Umocowanie jednostki do realizowania zadania.

Ocena częściowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

Na wyznaczoną ocenę wpływ miała nieprawidłowość wynikająca z zapisu § 2 pkt 5 Statutu Ośrodka w którym nieprawidłowo poszerzono katalog ustaw stanowiących podstawę działalności MOPS w Rydułtowach tj. wskazano ustawy określające zadania realizowane przez MOPS – w tym również o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, pomimo że podstawę statutowej działalności ośrodka winny stanowić jedynie ustawy o: samorządzie gminnym, finansach publicznych oraz o pomocy społecznej.

W trakcie kontroli ustalono nieprawidłowość, która z uwagi na kryteria i próg istotności nie miała wpływu na oceny częściowe, a dotyczyła niewskazania w podstawie prawnej upoważnienia wydanego do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przepisu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, który stanowi podstawę do ww. czynności w 1 przypadku.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach utworzony został na mocy Uchwały nr III/12/92 z dnia 6 kwietnia 1992 r. Rady Miasta w Rydułtowach.

W kontrolowanym okresie w MOPS funkcjonowały następujące akty wewnętrzne regulujące działania Ośrodka w zakresie realizacji zadań związanych z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów:

Statut:

wprowadzony uchwałą Rady Miasta Rydułtowy nr XXXV/283/05 z dnia 30 maja 2005 r., a następnie zmieniony uchwałą Rady Miasta Rydułtowy nr L/390/06 z dnia 28 sierpnia 2006 r., uchwałą Rady Miasta Rydułtowy nr XXXVIII/336/09 z dnia 20 listopada 2009 r., uchwałą Rady Miasta Rydułtowy nr 16.123.2011 z dnia 16 grudnia 2011 r. i uchwałą Rady Miasta Rydułtowy nr 3.31.2018 r. z dnia 20 grudnia 2018 r., aktualnie obowiązujący.

W § 2 pkt 5 Statutu Ośrodka określono, że MOPS w Rydułtowach działa w oparciu o przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zawarty w § 2 Statutu Ośrodka wykaz ustaw stanowiących podstawę działalności jednostki nieprawidłowo poszerzono o ustawy określające zadania realizowane przez MOPS – w tym również o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zaznaczyć należy, że podstawę statutowej działalności Ośrodka winny stanowić ustawy o: samorządzie gminnym, pomocy społecznej oraz finansach publicznych. Przepisy innych ustaw nie stanowią bezpośrednio podstawy prawnej ośrodka, ale są przepisami określającymi zadania, które mogą być realizowane przez Ośrodek i nie należy ich wskazywać w podstawie prawnej działania Ośrodka.

Przyczyna: *brak należytej staranności w zakresie tworzenia podstawy prawnej dotyczącej działalności jednostki.*

Regulamin Organizacyjny:

- wprowadzony Zarządzeniem nr 18/20 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach z dnia 3 czerwca 2020 roku w sprawie: *wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach Regulaminu Organizacyjnego*, który obowiązywał od 18 czerwca 2020 r. do 15 listopada 2021 r.

- wprowadzony Zarządzeniem nr 37/21 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej w Rydułtowach z dnia 2 listopada 2021 roku w sprawie: *wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydułtowach Regulaminu Organizacyjnego*, który obowiązuje od 16 listopada 2021 r. do nadal.

Regulaminy Organizacyjne są prawidłowe i zawierają zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, które zgodnie z ich treścią od 18 czerwca 2020 r. do 15 listopada 2021 r. realizował Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, a od 16 listopada 2021 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka oraz 8 pracowników MOPS, w tym Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, zostało wyznaczonych do realizacji zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zakresy obowiązków pracowników zawierały informacje o realizacji zadania z kontrolowanego zakresu. Ww. pracownicy w zakresach czynności posiadają także wykonywanie innych zadań w ramach

ustawy o świadczeniach rodzinnych, dodatków mieszkaniowych, karty dużej rodziny.

W wydanie jednego rozstrzygnięcia (decyzji administracyjnej) w sprawie wniosku o świadczenia z funduszu alimentacyjnego zaangażowane były 3 osoby, w tym Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych. Do realizacji ww. zadań nie zatrudniano osób na podstawie umów cywilno-prawnych.

Na podstawie dyspozycji zawartej w art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Burmistrz Miasta Rydułtowy udzielił upoważnień w następującym zakresie:

- Pani Sylwii Noworyta – Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000065.2021 z dnia 26 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.
- Pani Hannie Benesiewicz – Kierownikowi Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do wydawania w tych sprawach decyzji: Upoważnienie nr SB.0052.000052.2021 z dnia 24 marzec 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r., które straciło moc z dniem 24.11.2021 r., Upoważnienie nr SB.0052.000178.2021 z dnia 24 listopada 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 24.11.2021 r. do 22.11.2023 r.
- Pani Dominice Gawliczek – inspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000051.2021 z dnia 24 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.
- Pani Agnieszce Adamczuk - Lyczko – inspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000050.2021 z dnia 24 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.
- Pani Izabeli Somerla – inspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000055.2021 z dnia 24 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.
- Pani Hannie Surma – podinspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000053.2021 z dnia 24 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.

- Pani Iwone Kłosek – podinspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000054.2021 z dnia 24 marca 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 30.03.2021 r. do 30.03.2023 r.
- Pani Patrycji Rusok – podinspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji: Upoważnienie nr SB.0052.000258.2019 z dnia 6 grudnia 2019 r. Termin ważności upoważnienia od 7.12.2019 r. do 7.12.2021 r. Upoważnienie nr SB.0052.000124.2022 z dnia 22 czerwca 2022 r. Termin ważności upoważnienia od 22.06.2022 r. do 22.06.2024 r.
- Pani Bożeny Kaleta – podinspektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do przyjmowania wniosków oraz prowadzenia postępowania w sprawach funduszu alimentacyjnego, za wyjątkiem wydawania w tych sprawach decyzji. Upoważnienie nr SB.0052.000019.2021 z dnia 7 stycznia 2021 r. Termin ważności upoważnienia od 7.01.2021 r. do 5.01.2023 r.

W podstawie prawnej ¹⁶ upoważnienia wydanego przez Burmistrza Miasta Rydułtowy jako organu właściwego do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie wskazano przepisu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, który stanowi podstawę do ww. czynności.

Przyczyna: zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Burmistrza Miasta Rydułtowy cyt.: „(...) *brak wskazania tego przepisu w przedmiotowym upoważnieniu był wynikiem przeoczenia.* (...)”

Umocowania prawne Dyrektora MOPS, Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych oraz pracowników realizujących kontrolowane zadanie, do prowadzenia postępowań, wydawania decyzji administracyjnych są prawidłowe, zgodne z wymogami i obowiązującymi przepisami prawa.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga dotycząca funkcjonowania jednostki w zakresie realizacji zadania objętego kontrolą. W okresie poddanym kontroli zaden z wnioskodawców nie złożył odwołania od decyzji administracyjnych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach.

W kontrolowanym okresie 1 pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach uczestniczył w szkoleniu z zakresu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach zawarł z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Katowicach Spółka z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ulicy Owocowej 1 umowę licencyjną dotyczącą oprogramowania „*Obsługa świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego*”

⁶ Nr SB.0052.000019.2021 z 7.01.2021 r.

– *Fundał*” stanowiącego system dzierżinowy wykorzystywany do realizacji kontrolowanego zadania. W okresie objętym kontrolą obowiązywały 2 umowy licencyjne zawarte na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. i od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Marcin Połomski - Burmistrz Miasta Rydułtowy,

Sylvia Noworyta - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

B. Obszar kontroli:

Postępowanie administracyjne.

Ocena częściowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

Na wyznaczoną ocenę wpływ miały nieprawidłowości w zakresie:

- prowadzenia postępowań administracyjnych w przedmiocie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego tj.: wydania rozstrzygnięcia na podstawie niekompletnych wniosków w 21 przypadkach, brak zapewnienia czynnego udziału strony w postępowaniu w 3 przypadkach, nieprawidłowym ustaleniu dochodu rodziny w 1 przypadku;
- nieprawidłowości w decyzjach administracyjnych niemające wpływu na przyznanie świadczenia tj.: nieprawidłowo sporządzona sentencja decyzji w 5 przypadkach, uchylenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z datą wsteczną w 1 przypadku,

W trakcie kontroli ustalono nieprawidłowości, które w istotny sposób wpływają na działalność jednostki, lecz z uwagi na przyjęte kryteria kontroli nie miały wpływu na powyższą ocenę, a w szczególności polegały na:

- nieprawidłowym ustaleniu wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 1 przypadku,
- nieprawidłowym ustaleniu okresu przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2 przypadkach.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

W okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 lipca 2022 r. do organu właściwego wpłynęło **114⁷** wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które dotyczyły okresu świadczeniowego 2021/2022.

Do kontroli przyjęto próbę 23 wniosków:

1. 15% wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022, na podstawie których przyznane zostało prawo do wnioskowanych świadczeń w pełnej wysokości (**16 wniosków**),
2. 100% wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022, na podstawie których przyznane zostało prawo do wnioskowanych świadczeń w pomniejszonej wysokości tj. w ramach mechanizmu zlotówka za zlotówkę (**3 wnioski**),
3. 100% wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022, przekazanych wg. właściwości przez inny organ (**1 wniosek**),
4. 100% wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022, na podstawie których odmówiono prawa do wnioskowanych świadczeń (**2 wnioski**),
5. 100% wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dotyczących okresu świadczeniowego 2021/2022, przekazanych do realizacji przez inny organ (**1 wniosek**).

Wielkość próby do kontroli została ustalona na poziomie 23 wniosków.

Dobór próby w pkt 1 został dokonany metodą losową z zastosowaniem funkcji LOS (...) z programu Excel. Wylosowano 30% ze 107 wniosków, z których do kontroli przyjęto wnioski tylko o numerze nieparzystym co dało 16 wniosków.

Objęte kontrolą postępowania dotyczące ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wszczynane były w 21 przypadkach na podstawie wniosków złożonych w MOPS w Rydułtowach, sporządzonych zgodnie z wymogami *ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* oraz *Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*⁸, 1⁹ postępowanie wszczęto na podstawie wniosku przekazanego do rozpatrzenia wg właściwości z innego organu, które następnie zostało umorzone. 1¹⁰ postępowanie wszczęto na podstawie wniosku przekazanego wraz z decyzją przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego do realizacji z innego organu.

Wnioski te były rozpatrzone zgodnie z właściwością miejscową oraz złożone przez osoby uprawnione do alimentów lub ich przedstawicieli ustawowych. 23 (100 %) wnioski zostały

⁷ Dane pochodzą z analizy przedkontrolnej przekazanej przez MOPS w Rydułtowach.

⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 1467 - zwane dalej rozporządzeniem do ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

⁹ Postępowanie nr DŚR.530.110.2021/2022

¹⁰ Postępowanie nr DŚR.530.104.2021/2022

złożone w formie papierowej. W przypadku 4¹¹ wniosków MOPS odnotował braki formalne wymagające uzupełnienia, poprawienia lub/i uzupełnienia brakujących dokumentów. W wyniku ich uzupełnienia we wszystkich ww. przypadkach wydano rozstrzygnięcie w formie decyzji administracyjnej. Żaden przyjęty do próby wniosek w sprawie ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie oczekiwał na rozpatrzenie.

Postępowanie administracyjne dotyczące ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego rozpoczyna się w dniu doręczenia żądania do MOPS w Rydułtowach w postaci wniosku o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Na jego podstawie prowadzone jest postępowanie administracyjne kończące się wydaniem decyzji administracyjnej, którą w 19 przypadkach strona postępowania (lub osoba upoważniona) odebrała osobiście w siedzibie MOPS. W 3 przypadkach decyzja doręczona była stronie przez operatora pocztowego.

Analiza terminowości rozpatrywania wniosków wykazała, że we wszystkich postępowaniach zakończonych decyzją administracyjną postępowanie zostało zakończone w prawidłowym terminie określonym w *art. 20 ustawy materialnej* oraz *art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego*.

Kontrolą objęto 27 postępowań administracyjnych wszczętych na podstawie 23 wniosków, w ramach których wydanych zostało:

- 16 decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie *art. 9 ust. 2 ustawy materialnej*,
- 3 decyzje administracyjne przyznające prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie *art. 9 ust. 2a ustawy materialnej*,
- 2 decyzje administracyjne odmawiające prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 1 decyzja administracyjna uchylająca prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 4 decyzje administracyjne zmieniające prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 1 decyzja administracyjna umarzająca wszczęte postępowanie.

Na podstawie złożonych wniosków nie została wydana decyzja o nienależnie pobranych świadczeniach. Ponadto nie pozostawiono wniosków bez rozpatrzenia.

27 (100%) decyzji poddanych kontroli zostało podpisanych przez Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych działającego z upoważnienia Burmistrza Miasta Rydułtowy. Ww. decyzje wskazywały jako organ właściwy Burmistrza Miasta Rydułtowy, a także zawierały elementy składowe decyzji administracyjnej, wskazane w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

¹¹ Postępowanie nr DŚR.530.3.2021/2022, DŚR.530.15.2021/2022, DŚR.530.49.2021/2022, DŚR.530.65.2021.2022.

W przypadku 16 postępowań administracyjnych, prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało ustalone stronom, spełniającym kryterium dochodowe określone w art. 9 ust. 2 ustawy materialnej, a wysokość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest zgodna z wysokością określoną w art. 10 ust. 1 ustawy materialnej.

W przypadku 3 postępowań administracyjnych MOPS ustalił, że dochód rodziny przekracza kwotę kryterium dochodowego, o której mowa w art. 9 ust. 2 ustawy materialnej i ustalił prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na podstawie kryterium dochodowego określonego w art. 9 ust. 2a ustawy materialnej, tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

W 19 postępowaniach administracyjnych, które zakończyły się przyznaniem prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego z wyłączeniem 2¹² postępowań MOPS w decyzjach administracyjnych prawidłowo ustalił okres, na który prawo to przysługiwało, zgodny z art. 18 ustawy materialnej.

W ramach objętych kontrolą 22 postępowań prowadzonych w zakresie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, MOPS wydał 2¹³ decyzje administracyjne odmawiające prawa do świadczeń. W ramach tych postępowań, przy ustalaniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego prawidłowo wyliczano dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie opierając się na dokumentach i załącznikach dołączonych do wniosków przez wnioskodawców lub pozyskanych samodzielnie przez MOPS. W powyższych postępowaniach odmówiono prawa do świadczeń stronom, niespełniającym kryterium dochodowego określonego w art. 9 ust. 2 i 2a ustawy materialnej.

W ramach 4 wniosków, na podstawie których prowadzone postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, MOPS wydał 1¹⁴ decyzje zmieniającą kwotę przyznanego świadczenia z uwagi na zmianę wysokości zasądzonych alimentów, 3¹⁵ decyzje zmieniające kwotę przyznanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny mającą wpływ na prawo świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 1¹⁶ decyzję uchylającą prawo do świadczeń.

¹² Postępowanie nr: DŚR.530.15.2021/2022, DŚR.530.97.2021/2022.

¹³ MOPS/530/3/2021/FA/O z dnia 22.09.2021 r., MOPS/530/5/2021/FA/O z dnia 7.10.2021 r.

¹⁴ MOPS/530/5/2022/FA/Z z 4.07.2022 r.

¹⁵ MOPS/530/2/2022/FA/Z z 7.04.2022 r., MOPS/530/1/2022/FA/Z z 15.02.2022 r., MOPS/530/4/2022/FA/Z z 31.05.2022 r.

¹⁶ MOPS/530/3/2022/FA/U z 23.05.2022 r.,

Przed wydaniem decyzji administracyjnej odmawiającej prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zmieniającej¹⁷ wysokość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz uchylającej prawo do świadczeń MOPS dochował, obowiązku zawiadomienia wnioskodawcy o możliwości zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz umożliwienia wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie, wynikającego z *art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego*¹⁸. Powyższego obowiązku MOPS nie dochował przed wydaniem 3¹⁹ decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie *art. 9 ust. 2a ustawy materialnej*, tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

W ramach dokonanej weryfikacji 23 wniosków, na podstawie których MOPS przeprowadził 27 postępowań administracyjnych, pod względem ich prawidłowego prowadzenia, a także poszczególnych elementów decyzji administracyjnych oraz postanowień dot. świadczeń z funduszu alimentacyjnego pod względem spełniania wymogów ustawy materialnej i zgodności z *art. 107 K.p.a.* stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Przypadki nieprawidłowego postępowania:

1. W przypadku 21²⁰ wniosków o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego MOPS wszczął postępowania administracyjne pomimo braków formalnych wniosków polegających na braku informacji o osobach zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji innych niż dłużnik alimentacyjny. Pozyskanie ww. informacji jest obligatoryjne, gdyż wynika wprost z zapisu *art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy materialnej* oraz § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Powyższe przepisy stanowią, że cyt.: „*Wniosek powinien zawierać oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji.*”

W przypadku gdy strona sama nie jest w stanie wpłynąć na zwiększenie skuteczności egzekucji alimentów, oświadczenie uregulowane w *art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy materialnej* pozwala działać organowi właściwemu w celu zażegnania stanu bezskuteczności egzekucji alimentów, poprzez spowodowanie uiszczenia alimentów zgodnie z Kodeksem Rodzinnym i Opiekuńczym.

¹⁷ Z wyłączeniem decyzji MOPS/530/2/2022/FA/Z z 7.04.2022 r., MOPS/530/1/2022/FA/Z z 15.02.2022 r., MOPS/530/4/2022/FA/Z z 31.05.2022 r., w których MOPS zmienił decyzję za zgodą strony.

¹⁸ T.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735.

¹⁹ MOPS/530/94/2021/FA z 13.10.2021 r., MOPS/530/102/2021/FA z 2.11.2021 r., MOPS/530/119/2021/FA z 20.12.2021 r.,

²⁰ Postępowanie wg lp. z załącznika 3 tabela nr 2: 1-21.

MOPS w Rydułtowach nie podjął czynności zmierzających do usunięcia ww. braków formalnych, co stanowi naruszenie § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia, który stanowi, że cyt.: „*W przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionego wniosku organ właściwy wierzyciela przyjmuje wniosek i wzywa, wraz z pouczeniem, pisemnie wnioskodawcę do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.*” Cytowany przepis wskazuje na powstający z urzędu obowiązek podjęcia działań w zakresie wezwania strony do usunięcia braków formalnych wniosku. Pomimo braku usunięcia braków formalnych wniosków MOPS wydał 19 decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 2 decyzje odmawiające prawa do świadczeń.

Powyższa nieprawidłowość nie miała wpływu na przyznane prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Przyczyna: Niewłaściwa interpretacja przepisów prawa i naruszenie art. 15 ust. 3 pkt 3 *ustawy materialnej*. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora MOPS w Rydułtowach cyt.: „*(...) nie zgromadzono dokumentu (oświadczenia wnioskodawcy), o którym mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i § 2 pkt 8 rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. z tej przyczyny, że w ww. sprawach nie istniała konieczność występowania z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób.*”

Skutek: *braki w dokumentacji, brak możliwości podjęcia przez organ właściwy działań inicjujących postępowanie cywilne w sprawie o alimenty.*

2. Przed wydaniem 3²¹ decyzji przyznających prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w mniejszej wysokości, w związku z zastosowaniem przepisów art. 9 ust. 2a *ustawy materialnej*, MOPS nie zapewnił stronom czynnego udziału w prowadzonym postępowaniu oraz nie poinformował strony o przysługujących jej prawach, gdyż nie zawiadamiał wnioskodawców o możliwości wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego oraz zgłoszenia żądań, naruszając tym samym przepis art. 10 *Kodeksu postępowania administracyjnego*. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę”, które skutkuje ustaleniem kwoty świadczenia z funduszu alimentacyjnego w pomniejszonej wysokości, nie spełnia zgłoszonego przez wnioskodawcę żądania. Art. 10 *Kodeksu postępowania administracyjnego* określa obowiązek organów administracji publicznej do umożliwiania stronom postępowania udziału w sprawie oraz wypowiedzania się w odniesieniu do zebranych dowodów przed wydaniem decyzji. Opisywany przepis wprowadza analogiczne uprawnienie dla stron postępowania – do podejmowania działań służących obronie ich interesów oraz do zgłaszania przed wydaniem decyzji nowych dowodów w celu wydania korzystnej dla strony decyzji. Powyższa zasada wiąże się z art. 81 *Kodeksu postępowania administracyjnego*, który stanowi, że cyt.: „*okoliczność faktyczna może być uznana za udowodnioną, jeżeli strona miała możliwość wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 10 zasada czynnego udziału stron w postępowaniu § 2.*”

²¹ Decyzje nr: MOPS/530/94/2021/FA, MOPS/530/102/2021/FA, MOPS/530/119/2021/FA.

Przyczyna: zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora MOPS w Rydułtowach cyt.: „... przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie art. 9 ust. 2a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wg. tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę” Organ odstąpił od obowiązku zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu oraz możliwości wypowiedzenia się do zebranych dowodów i materiałów wynikającego z art. 10 kpa i 79 kpa.”

Skutek: ryzyko uchylecia decyzji w ramach odwołania do organu wyższej instancji.

Przypadki nieprawidłowo ustalania dochodu rodziny:

1. W postępowaniu administracyjnym²² MOPS w Rydułtowach nieprawidłowo ustalił dochód rodziny **zawyzając** go o kwotę 1.775,95 zł miesięcznie. Kontrolujący ustalili wysokość dochodu członków rodziny wnioskodawcy na kwotę 140,83 zł miesięcznie (70,41 zł na osobę w rodzinie) podczas gdy organ ustalił ten dochód na kwotę 1.916,78 zł. (958,39 zł na osobę w rodzinie). Błąd organu nastąpił w wyniku przyjęcia dochodu osiągniętego w lutym 2021 r. przez członka rodziny za styczeń 2021 r. jako dochód uzyskany po roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy na podstawie art. 9 ust. 4a ustawy materialnej pomimo, iż uzyskanie dochodu przez członka rodziny nastąpiło 1 grudnia 2020 roku, czyli w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy tj. w roku 2020. MOPS obliczył dochód na osobę w rodzinie na kwotę 958,39 zł, czym *naruszył art. 9 ust. 4 ustawy materialnej*, który mówi, że: „*W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy ustalając dochód członka rodziny, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w którym dochód był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalone lub weryfikowane jest prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego*”. Powyższa nieprawidłowość miała wpływ na kwotę przyznanego prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, gdyż osobie uprawnionej na podstawie art. 9 ust. 2a ustawy materialnej tj. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego w kwocie 441,61 zł miesięcznie, tj. w zaniżonej o 58,39 zł wysokości. Kwota przysługującego świadczenia z funduszu alimentacyjnego powinna wynosić 500,00 zł miesięcznie, gdyż kryterium dochodowe określone w art. 9 ust. 2 ustawy materialnej w rodzinie nie zostało przekroczone.

Przyczyna: błędne zastosowanie normy prawnej przez organ. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora MOPS w Rydułtowach cyt.: „... do dochodu rodziny został doliczony dochód wnioskodawczyni osiągnięty za styczeń 2021r. pomimo faktu, że w rodzinie uzyskanie dochodu wnioskodawczyni nastąpiło w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy tj. w roku 2020 z uwagi na fakt, że strona uzyskała wynagrodzenie w miesiącu styczniu 2021r. (za miesiąc grudzień 2020r.). Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie definiuje pojęcia dochodu, ale w art. 2 pkt. 4 odwołuje się do definicji zastosowanej w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie w art. 3 pkt. 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych dochód z tytułu zatrudnienia oznacza wykonanie pracy na podstawie stosunku pracy. Pani (...) zatrudniła się na podstawie stosunku pracy w grudniu

²² Postępowanie nr DŚR.530.24.2021/2022.

2020r. Zgodnie z Kodeksem Pracy (art. 85 par. 1) wynagrodzenie pracowników płatne jest miesięcznie wobec tego w ocenie tut. Ośrodka Pani (...) podjęła zatrudnienie w grudniu 2020r., zaś wypłata wynagrodzenia za pracę została dokonana w styczniu 2021. W roku bazowym strona nie rozliczyła się z urzędem skarbowym, gdyż nie osiągnęła żadnego dochodu. Dochód z podjętego zatrudnienia w firmie NOVIA osiągnęła dopiero w styczniu 2021r. wobec powyższego do dochodu rodziny został doliczony dochód wnioskodawczyni za styczeń 2021. Nieuwzględnienie tego dochodu zdaniem ośrodka spowodowało by zaniżenie dochodów rodziny."

Skutek: podjęcie nieprawidłowego rozstrzygnięcia i pozbawienie strony należnych jej świadczeń przysługujących w wysokości 500,00 zł miesięcznie w okresie od 1.10.2021 r. do 31.01.2022 r.

Nieprawidłowości w zakresie rozstrzygnięć organu:

1. W przypadku postępowania administracyjnego²³ organ właściwy wadliwie uchylił decyzję administracyjną poprzez wskazanie daty wstecznej, z którą nastąpiło uchylenie prawa do świadczeń. W dniu 23.05.2022 r. MOPS wydał decyzję²⁴ uchylającą prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z dniem 1.05.2022 r., datą uchylenia prawa winna być data wydania decyzji uchylającej. W związku z powyższym organ wydający decyzję administracyjną niestosował zasady niedziałania prawa wstecz. Zgodnie z tą zasadą decyzja administracyjna uchylająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego może wywierać jedynie skutek *ex nunc* – z mocą od wydania decyzji, gdyż brak jest podstaw do uchylenia decyzji przyznającej świadczenia z mocą wsteczną (*ex tunc*). Stanowisko takie wyraził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14.12.2012 r., sygn. akt. I OSK 1099/12.

Przyczyna: Z wyjaśnień Dyrektora MOPS w Rydułtowach wynika, że cyt.: „(...) wydanie decyzji nr MOPS/530/3/2022/FA/U z dnia 23.05.2022 r. z „datą wsteczną” miało na celu uniknięcie wypłaty świadczenia za maj 2022 r., które byłoby świadczeniem nienależnym.”

Skutek: funkcjonowanie w obrocie prawnym decyzji obarczonych wadą kwalifikowaną skutkującą jej uchyleniem w ramach postępowania organu II instancji.

2. W ²⁵ postępowaniach organ nieprawidłowo ustalił stronie okres przyznania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. MOPS przyznał prawo do świadczenia od 1.10.2021r. do końca miesiąca w którym osoba uprawniona ukończy 18 rok życia pomimo, iż przedstawiciel ustawowy osoby uprawnionej do alimentów złożył oświadczenie o kontynuowaniu przez osobę uprawnioną nauki w kolejnym roku szkolnym (strona 7 wniosku, część II pkt 2). Powyższe stoi w sprzeczności z treścią art. 18 ust. 1 ustawy materialnej, który stanowi, że: „Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu.”

²³ Postępowanie nr DŚR.530.19.2021/2022.

²⁴ Decyzja nr MOPS/530/3/2022/FA/U.

²⁵ Postępowania nr: DŚR.530.97.2021/2022, DŚR.530.15.2021/2022.

Zgodnie z *art. 2 pkt 8 ustawy materialnej okres świadczeniowy* oznacza okres, na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. od 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Biorąc pod uwagę powyższe przepisy w ww. postępowaniach prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego winno być przyznane do końca okresu świadczeniowego 2021/2022 tj. do 30 września 2022 r. Z wyjaśnień²⁶ Dyrektora MOPS w Rydułtowach wynika, że cyt.: „(...) prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznane zostało do 28.02.2022 r., gdyż w dniu 10.02.2022 r. dziecko – (...) kończy 18 rok życia, a więc uzyskuje pełnoletność, w związku z czym decyzję ustalającą prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla Pani (...) na wyżej wymienione dziecko przyznano tylko do dnia 28.02.2022r. Po uzyskaniu pełnoletności osoba uprawniona do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (...) nabywa pełne prawo do czynności prawnych zatem powinna złożyć wniosek o przyznanie dalszego prawa do przedmiotowego świadczenia we własnym imieniu, co też uczyniła w dniu 17.03.2022 r. (...).”.

Z wyjaśnień²⁷ Dyrektora MOPS w Rydułtowach wynika, że cyt.: „(...) prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznane zostało do 30.04.2022 r., gdyż w dniu 22.04.2022 r. dziecko – (...) kończy 18 rok życia, a więc uzyskuje pełnoletność, w związku z czym decyzję ustalającą prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla Pani (...) na wyżej wymienione dziecko przyznano tylko do dnia 30.04.2022r. Po uzyskaniu pełnoletności osoba uprawniona do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (...) nabywa pełne prawo do czynności prawnych zatem powinna złożyć wniosek o przyznanie dalszego prawa do przedmiotowego świadczenia we własnym imieniu. Jednocześnie nadmienić należy, że w aktach sprawy pana (...) S-68 znajduje się oświadczenie z dnia 25.04.2022 r. Pana (...) o treści, że jest świadomy, że jako pełnoletnia osoba ma prawo złożyć wniosek o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Jednocześnie oświadczył, że nie będzie składać wniosku z przyczyn osobistych i rodzinnych.”.

Powyższe wyjaśnienia nie zostają uwzględnione, gdyż osobą uprawnioną zgodnie z *art. 2 pkt 11 ustawy materialnej* jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Pojęcie strony definiuje *art. 28 ustawy z 14 czerwca 1968 r. Kodeks postępowania administracyjnego* wskazując, że stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Wobec powyższego to interes prawny lub obowiązek określa czy dana osoba jest stroną postępowania administracyjnego. W zakresie *ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* stroną postępowania jest dziecko (osoba uprawniona do alimentów). Stąd też w przypadku dziecka decyzja rozstrzygająca o przyznaniu prawa do świadczenia dotyczy osoby uprawnionej do alimentów czyli dziecka, reprezentowanego jedynie przez przedstawiciela ustawowego (np. rodzica).

Przyczyna: błędne zastosowanie normy prawnej przez organ.

Skutek: ryzyko pozbawienia osoby uprawnionej przysługujących jej świadczeń.

²⁶ Wyjaśnienia do postępowania nr DŚR.530.15.2021/2022.

²⁷ Wyjaśnienia do postępowania nr DŚR.530.97.2021/2022.

3. W 5²⁸ postępowaniach organ właściwy w postanowieniach decyzji zmieniających nieprawidłowo określił rodzaj rozstrzygnięcia, który chciał zastosować poprzez błędne sformułowanie tj. „uchylam prawo”. Określenie właściwego rozstrzygnięcia - uchylene bądź zmiana decyzji ma znaczenie dla strony, gdyż w przypadku decyzji zmieniającej strona zachowuje prawo do świadczenia, natomiast decyzja uchylająca pozbawia całkowicie prawa do otrzymywania świadczenia.

Przyczyna: Z wyjaśnień Dyrektora MOPS w Rydułtowach wynika, że cyt.: „(...) wydana została decyzja dotycząca zmiany wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co jednoznacznie wynika z nazwy tej decyzji („decyzja zmieniająca”) i sformułowania sentencji („zmienić decyzję”) oraz treści uzasadnienia, jedynie niefortunnie w punkcie użyto sformułowania („uchylam prawo”). Powyższe błędne sformułowanie nie ma jednak żadnego wpływu na prawa strony określone w tej decyzji.

Skutek: wprowadzenie w błąd strony.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Marcin Połomski - Burmistrz Miasta Rydułtowy,

Sylwia Noworyta - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach,

Hanna Benesiewicz – Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

C. Obszar kontroli:

Prawidłowość i terminowość wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Ocena cząstkowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie**.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

W celu skontrolowania realizacji wypłat przyznanych stronom świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przyjęto metodę polegającą na zweryfikowaniu w oparciu o: 19 decyzji

²⁸ Postępowania nr: DŚR.530.9.2021/2022, DŚR.530.15.2021/2022, DŚR.530.19.2021/2022, DŚR.530.24.2021/2022, DŚR.530.105.2021/2022.

przyznających prawo do świadczeń wydanych z upoważnienia Burmistrza Miasta Rydułtowy, 1 decyzję przekazaną do realizacji przez inny Organ, a także list wypłat w kasie i wyciągów bankowych: terminowość i wysokość pierwszej, drugiej i ostatniej wypłaty należnych stronom świadczeń, w objętym kontrolą okresie.

Wypłaty przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego były dokonywane prawidłowo tj. po skutecznym doręczeniu stronie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenia oraz niezwłocznie po otrzymaniu przekazanej do realizacji przez inny Organ decyzji przyznającej prawo do świadczeń.

Na podstawie skontrolowanych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz w oparciu o załącznik nr 3 do projektu wystąpienia kontrolnego (tabela nr 2) i załącznik nr 4 (tabela nr 3) ustalono, że MOPS wypłacił przyznane świadczenia osobom do tego uprawnionym, we wskazanej przez nich formie, tj.: w 2 przypadkach gotówką w kasie MOPS w Rydułtowach, w 18 przypadkach na wskazany we wniosku lub zmieniony oświadczeniem, rachunek bankowy.

Należne świadczenia zostały wypłacone zgodnie z harmonogramem określonym w decyzji przyznającej prawo do świadczeń oraz zgodnie z ustawowymi terminami, określonymi w art. 20 ust. 1 *ustawy materialnej*.

Szczegółowe zestawienie określające wysokość i terminy wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego przedstawiono w załączniku nr 4.

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji dokonanych wypłat/przelewów kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego i kwot tych świadczeń przyznanych decyzjami administracyjnymi nie stwierdzono nieprawidłowości.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Brak

D. Obszar kontroli

Terminowość składania wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego.

Ocena cząstkowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie**.

W trakcie kontroli ustalono w 18 przypadkach nieprawidłowości, które z uwagi na przyjęte

kryteria oceny i mierniki nie miały wpływu na powyższą ocenę, a dotyczyły nieprawidłowego wskazania we wniosku o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego wierzyciela należności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, zamiast Burmistrza Miasta Rydułtowy.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, w tym Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

Po wydaniu 19 decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, Ośrodek w 18 przypadkach kierował do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne wnioski o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 27 ust. 3a *ustawy materialnej*. Wnioski były składane niezwłocznie po wydaniu decyzji przyznającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, która stała się ostateczna stosownie do art. 12 § 1 *K.p.a* w związku z art. 25 *ustawy materialnej* oraz kierowane do właściwego organu i we właściwej formie, zgodnie z art. 27 ust. 8 *ustawy materialnej*. W 1²⁹ przypadku z uwagi, na brak organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne (dłużnik alimentacyjny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej), świadczenie z funduszu alimentacyjnego zostało przyznane na podstawie informacji właściwego sądu o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą. W związku z powyższym MOPS nie skierował wniosku do organu prowadzącego egzekucję, gdyż nie miał do tego podstaw.

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji terminowości składania wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego stwierdzono, iż w 18 (100%) wnioskach o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego MOPS nieprawidłowo wskazał wierzyciela należności. W myśl art. 27 ust. 3a *ustawy materialnej*, wierzycielem należności jest organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ilekroć w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest mowa o organie właściwym wierzyciela oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. Pomimo udzielenia przez Burmistrza Miasta Rydułtowy upoważnienia Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach do wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie, w tym do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, organem właściwym w ww. sprawach nadal pozostaje Burmistrz Miasta Rydułtowy. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach, który został wskazany we wnioskach jako wierzyciel należności jest jedynie realizatorem zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów działającym w imieniu Burmistrza Miasta Rydułtowy.

Przyczyna: Z wyjaśnień Dyrektora MOPS w Rydułtowach wynika, że cyt.: „*W zawiadomieniach o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego Ośrodek wskazywał wierzyciela należności*

²⁹ Postępowanie nr DŚR.530.49.2021/2022.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydułtowach jako podmiot prowadzący postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego (na podstawie udzielonych pełnomocnictw). Podmiot został wskazany również z uwagi na fakt, że komornik przekazuje wyegzekwowane środki od dłużnika alimentacyjnego na rachunek bankowy podmiotu (MOPS). Aktualnie w toczących się postępowaniach w okresie świadczeniowym 2022/2023 Ośrodek wskazuje już Burmistrza Miasta Rydułtowy jako wierzyciela należności."

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Marcin Połomski - Burmistrz Miasta Rydułtowy,

Sylwia Noworyta - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach,

Hanna Benesiewicz – Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach.

Poza powyższym opisem skontrolowanych obszarów działalności kontrolowanej jednostki, kontrolujący dokonali oceny organizacji i efektów pracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach w oparciu o swoje doświadczenie zawodowe, uwzględniając przygotowanie i przebieg kontroli, przygotowanie pracowników i merytoryczną realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej. W związku z powyższym należy stwierdzić, że w tym obszarze realizacja zadania zasługuje na **ocenę pozytywną** z uwagi na merytoryczne przygotowanie Kierownika i pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych odpowiedzialnych za realizację zadania zleconego.

IV. Uwagi i zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami polecam:

1. Dokonać aktualizacji Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydułtowach poprzez wskazanie prawidłowego wykazu ustaw stanowiących podstawę działalności jednostki.
2. W podstawach prawnych upoważnień wydawanych do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, powoływać przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, które stanowią podstawę do ww. czynności.
3. Przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego w mniejszej wysokości, w związku z zastosowaniem przepisów art. 9 ust. 2a ustawy materialnej, każdorazowo zapewnić stronom czynny udział w postępowaniu oraz możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.
4. Uchyłać decyzje administracyjne przyznające prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego decyzją administracyjną z mocą obowiązywania od dnia jej wydania ze skutkami na przyszłość, zgodnie z zasadą ex nunc.
5. W podstawach prawnych decyzji administracyjnych powoływać szczegółowo przepisy zarówno prawa formalnego, jak i materialnego, na których organ oparł rozstrzygnięcia wraz z powołaniem konkretnych jednostek redakcyjnych.
6. Zwiększyć nadzór nad pracownikami odpowiedzialnymi za prowadzenie postępowań

w sprawie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zakresie:

- weryfikacji wniosków pod kątem braków formalnych takich jak informacji o osobach zobowiązanych, względem osoby uprawnionej do alimentacji innych niż dłużnik alimentacyjny zgodnie z art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy materialnej oraz każdorazowego wzywania strony do uzupełnienia tych braków,
 - prawidłowego identyfikowania i ustalania dochodu uzyskanego w roku bazowym oraz dochodu uzyskanego po roku bazowym.
7. Wzmocnić nadzór nad pracownikami odpowiedzialnym za przygotowanie decyzji administracyjnych w zakresie:
- sporządzania sentencji decyzji administracyjnych zgodnie z ustalonym stanem faktycznym i prawnym tak, by odzwierciedlała ona przyznane osobie uprawnionej świadczenie z funduszu i ich wysokość,
 - ustalania uprawnień i czasookresu przysługującego prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej do alimentów, reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego, który w jej imieniu składa wnioski.

Odstępuje się od wydania zalecań w zakresie:

1. Wskazywania we wnioskach kierowanych do organu egzekucyjnego o przyłączenie się do egzekucji jako wierzyciela należności Burmistrza Miasta Rydułtowy, ponieważ ww. nieprawidłowość została usunięta w trakcie trwania kontroli.

V. Pouczenie

Oczekuję przedstawienia przez Pana w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o wykonaniu zaleceń lub sposobie wykorzystania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chroszcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej

Podpis Kierownika komórki ds. kontroli